

Gij zijt die man!

Thema: De Tien Geboden

Zevende gebod, 2 Samuël 12: 1-23

VOORAF

In de serie over de Tien Geboden staan we stil bij het moment waarop de Heere aan David zijn zonden laat zien. Deze geschiedenis volgt op degene die vorige week aan de orde kwam. Deze zondag kan het accent gelegd worden op het zevende gebod: 'Gij zult niet echtbreken.'

a. David bestraft (2 Sam. 12: 1-12)

UITLEG VAN DE TEKST

Aan het eind van het vorige hoofdstuk werd al vermeld dat Davids daden kwaad waren in de ogen van de Heere. De Heere lijkt David zijn gang te laten gaan, maar Hij zal op Zijn tijd spreken. God doet dat door middel van de profeet Nathan. Nathan is als profeet verbonden aan het hof van David. Hij heeft ook meegeholpen aan de ontwikkeling van de muziek voor het heiligdom. Nathan is ook degene die meegeholpen heeft de geschiedenis van David op schrift te stellen. David zal dus gewend zijn geweest aan de verschijning van Nathan. Als Nathan op Gods bevel naar David gaat, vertelt deze hem een verhaal. Twee mannen wonen in dezelfde stad. De ene man is schatrijk en de andere straatarm. De rijke man heeft veel vee. De arme man heeft niet meer dan een oilam. De man omringt dit dier met zorg. Het oilam groeit op met de kinderen van de man en eet van zijn brood en drinkt uit zijn beker. Het lam rust in zijn schoot, het is als een dochter. Op deze wijze verwijst Nathan heel subtiel naar Bathseba (het Hebreeuwse 'bat' betekent dochter). Op een dag krijgt de rijke man bezoek. Hij moet zijn gasten een

maaltijd voorzetten. De rijke man is te gierig om daarvoor één van zijn eigen dieren te nemen. Hij neemt het oilam van de arme man en laat het slachten en klaarmaken voor zijn bezoek.

David hoort het verhaal aan. Hij heeft goed door dat de rijke man over de schreef is gegaan. Dit kan niet. Dit is onrechtvaardig. David wordt toornig. Hij begint zijn toespraak met een eed, waarin hij zweert bij de Heere. David roept God tot getuige bij dat wat hij gaat zeggen. David zegt dat de man die zulke dingen doet, doodschuldig is. Het schaap moet viervoudig worden vergoed. Dit komt overeen met het bevel van de Heere (Ex. 22: 1). Er zijn uitleggers die bij die viervoudige vergoeding wijzen op de vier kinderen van David die zullen sterven: het kind van hem en Bathseba, Amnon, Absalom en Adonia.

Na Davids reactie op het verhaal dat Nathan vertelde, zegt de profeet dat David de man uit het verhaal is. Nathan zegt dit in Gods Naam. Daarom zegt hij: 'Zo spreekt de Heere, de God Israëls.' Nathan wijst David op alles wat de Heere aan hem heeft gegeven. God is goed voor hem geweest. Hij heeft David tot koning gezalfd over Israël. Hij heeft hem gered uit de handen van Saul. Hij heeft hem het beheer over het huis van Saul gegeven. David heeft zelfs Sauls vrouwen gekregen. Over dit laatste lezen we in de Bijbel verder niets, maar het was in het oude oosten wel een gewoonte dat een nieuwe koning, uit een nieuw koningshuis, de vrouwen van de vorige koning tot zijn vrouwen nam. Deze opmerking benadrukt in elk geval dat David veel vrouwen had en Uria maar één. In elk geval heeft David vele weldaden van de Heere ontvangen, maar toch heeft hij Gods Woord veracht en kwaad in Gods ogen gedaan. Hij heeft Uria om

laten brengen en de vrouw van Uria genomen. In Gods Naam zegt Nathan tegen David dat het zwaard van zijn huis niet zal wijken. David heeft de Heere veracht. Door te zondigen heeft hij de heiligheid van de Heere aangetast. Het oordeel van God houdt in dat het huis van David doorlopend bedreigd zal worden. In de loop van de geschiedenis is deze veroordeling bewaarheid. Diverse nakomelingen van David sneuvelen in de strijd of worden vermoord. Tijdens David eigen leven is er sindsdien aanhoudend onrust en dreiging. Davids eigen kinderen zullen het hem moeilijk maken. Hierbij wordt gerefereerd aan de geschiedenis van Absalom (vers 12). Absalom zal tegen zijn vader opstaan en publiekelijk de vrouwen van zijn vader tot de zijne nemen. David heeft geprobeerd zijn zonden te verbergen, God zal ze in het openbaar brengen en David publiek vernederen.

TER OVERWEGING

Het is van groot belang de zaken die in dit hoofdstuk aan de orde komen, helder en duidelijk te benoemen en uit te leggen.

1. Als we over overspel spreken, kunnen we dat doen aan de hand van zondag 41 van de Heidelbergse Catechismus. In een samenleving waarin seksualiteit een belangrijke plaats inneemt, is het goed om helder te maken hoe God seksualiteit heeft bedoeld. Ons uitgangspunt mag zijn dat ons lichaam een tempel van de Heilige Geest hoort te zijn. We kunnen daarbij ingaan op alle mogelijke verzoeken die er in deze tijd op ons afkomen. Alleen door genade kunnen wij deze verzoeken weerstaan. Het gebed is daarbij onmisbaar (zie Heidelbergse Catechismus vraag en antw. 127 en Dordtse Leerregels hoofdstuk 5, art. 4).
2. We moeten de gelijkenis die Nathan vertelt, niet alleen op David toepassen. We moeten de woorden van David ook op onszelf toe leren passen. Wij hebben de neiging snel naar mensen te wijzen die openlijk in zonden leven. 'Die man' of 'die vrouw' is altijd iemand anders. De vinger wordt op ons gericht. Ook wij zijn van die mensen die zo gemakkelijk zondigen. Elke zonde, hoe klein ook in ons oog, haalt God naar beneden. Door onze zonden kan de Naam van de Heere worden bespot. Het is dus nodig ons in alles, in woorden en daden, te laten leiden door het Woord en de Wet van de Heere.
3. Overtreding van de wet roept altijd om straf. Het is goed om in dit verband naar zondag 2 van de Heidelbergse Catechismus te kijken. Wij kunnen de wet van God door onze eigen schuld niet volkomen houden. Wij verdienen daarom Gods straf. We kunnen van daaruit ook een lijn trekken naar zondag 4 van de Heidelbergse Catechismus.
4. Verzoening van onze zonden is slechts te vinden in het bloed van de Heere Jezus. Laten we daar

met alle nadruk op wijzen. In Hem ligt alles wat wij nodig hebben.

b. Davids berouw (2 Sam. 12: 13-23)

UITLEG VAN DE TEKST

Nadat de straf van de Heere aan David bekend is gemaakt, belijdt deze zijn zonden. David kan niet langer ontkennen wat hij op zijn geweten heeft. Hij voert ook geen verontschuldigen aan. Hij verbergt zich ook niet achter de omstandigheden. Hij belijdt dat hij de wet van de Heere heeft overtreden. Omdat David oprecht berouw heeft, mag Nathan in Gods Naam de zonden vergeven. Hoewel David volgens Gods wet de doodstraf verdiende, hoeft deze niet te worden uitgevoerd. De oordelen die Nathan heeft uitgesproken over David en zijn huis zullen wel worden voltrokken. Vanwege deze overtreding zal het kindje van David en Bathseba sterven. Nadat Nathan uitgesproken is, verlaat hij het paleis en gaat naar zijn eigen huis.

Kort na dit gebeuren wordt het kindje van David en Bathseba ziek. Wanneer David dit hoort, gaat hij vasten en slaapt op de grond. Hij vernedert zich voor de Heere en bidt om genezing voor het kind. Ondanks dat Nathan gezegd heeft dat het kind zal sterven, bidt David om genezing voor zijn kind. Hierin zien we dat David de Heere kent als een genadig God, Die Zich laat verbidden. De oudsten van David proberen David zo ver te krijgen dat hij niet meer op de grond slaapt en met hen eet. David luistert echter niet. Davids gebed wordt niet verhoord. Het kind sterft op de zevende dag.

Davids knechten durven dit niet aan David te vertellen. David wilde toen het kind ziek was al niet naar hen luisteren. Nu zal hij dat zeker niet doen. Zijn knechten zijn daarnaast ook bang dat David van verdriet zichzelf en anderen kwaad zal doen. David merkt dat zijn knechten iets voor hem achterhouden. Zijn knechten fluisteren met elkaar. David vraagt hen daarom of zijn kindje is gestorven. De knechten kunnen het nu niet langer verborgen houden en geven het toe.

Nadat David het bericht heeft gehoord, staat hij op van de vloer. Hij wast en zalft zich en doet andere kleren aan. Dit zijn ongebruikelijke zaken in een tijd van rouw. Hij gaat naar de tabernakel en buigt voor de Heere neer. Nadat hij naar zijn paleis is teruggegaan, laat hij eten brengen. Daarmee beëindigt hij zijn periode van vasten.

Davids knechten zijn verwonderd over deze handelswijze. Ze vragen David wat dit betekent. David vastte en huilde toen het kind nog leefde. Nu het gestorven is, staat hij op en eet. David geeft als antwoord dat hij hoopte dat de Heere hem zou verhooren, daarom vastte hij en bad. Nu het kind gestor-

ven is, is dit niet meer nodig. Het kind zal toch niet meer terugkeren. Eens zal David zijn waar het kind is. David verzoent zich met de wil van de Heere.

TER OVERWEGING

We kunnen vanuit dit gedeelte op de volgende zaken wijzen:

1. David belijdt zijn zonden. Dat is ook voor ons nodig. Het is mogelijk om vanuit Psalm 32 of Psalm 51 concrete lijnen te trekken naar het leven van de kinderen. Benadruk dat God Zich bekendmaakt als de God, Die niet alleen rechtvaardig is, maar ook barmhartig. Laten we een beroep doen op de barmhartigheid van God in Zijn eigen Zoon Jezus Christus.
2. Het is bijzonder dat Nathan aan David vergeving verkondigt. Die wordt ook ons verkondigd door het Woord. God vraagt daarom ook geloof in Zijn Woord en beloften. We kunnen dit concreet maken aan de hand van vraag en antwoord 56 van de Heidelbergse Catechismus: 'Wat gelooft gij van de vergeving der zonden? Dat God om de genoegdoening van Christus al mijn zonden, ook mij zondigen aard, waarmede ik mijn leven lang te strijden heb, nimmermeer wil gedenken, maar mij uit genade de gerechtigheid van Chris-

tus schenken, opdat ik nimmermeer in het gericht Gods kome.'

3. Als God de zonden uit genade vergeeft, wil dat niet zeggen dat er in dit aardse leven geen straf op kan volgen. David wordt ook gestraft, ondanks dat hij weet dat zijn zonden zijn vergeven. Dit alles moet des te afhankelijker maken van de Heere, zodat in alles de weg van de Heere wordt gegaan. Zonder Gods bewaring en bescherming zullen de kinderen van God weer opnieuw in zonden vallen.
4. Als Davids kind sterft, is hij het eens met Gods handelswijze, ondanks dat hij om genezing heeft gebeden. Dat is genade als mensen het eens worden met de wil van God. Vaak bidden wij het 'Uw wil geschiede' klakkeloos, maar het wil wel zeggen dat we alles aan de Heere overlaten. Dit alles kan alleen als de Heilige Geest ons leert dat wat God doet altijd goed is.
5. Laten we omzichtig en pastoraal spreken over het sterven van het kind van David en Bathseba.

GELOOFSLEER

- Heidelbergse Catechismus, zondag 21 ,vraag en antw. 56; zondag 41.
- Dordtse Leerregels, hoofdstuk 1, art. 17.

